

Nerůstová čtenářská dílna
kdy: úterý 29. 10. 2024 v 18:30
kde: Tři Ocásci, Brno

Můžeme mít demokracii i v práci?

čtení na téma nehierarchicky řízených firem

Nehierarchické organizační struktury uplatňované už dnes v různých firmách i školách nabízí alternativu k tradiční hierarchii a autoritářství, které stále převládají na většině pracovišť.

Hierarchické modely vychází z předpokladu, že pracující jsou líní, motivováni pouze vnějšími podněty (hlavně penězi), a neschopni činit důležitá rozhodnutí samostatně. Takové předpoklady o lidech ospravedlňují strukturu organizací, která je založena na hierarchii, dohledu a příkazech. A na spoustě šéfků, šéfů a manažerujících, kteří dovedou činit ta správná rozhodnutí, zadávat vhodné úkoly a dostatečně kontrolovat podřízené. Pokud chceme, aby lidé v takovémto prostředí pracovali, musíme je buďto donutit, nebo neustále motivovat.

Jiné modely staví na důvěře v dovednosti a vůli zaměstnaných, na jejich schopnosti sebeřízení a převzetí odpovědnosti. Mezi hlavní principy patří decentralizace moci, zapojení všech zaměstnaných do rozhodovacích procesů a absence přímé kontroly shora. Takovéto modely dovolují praktikovat demokracii nejen ve volném čase, ale také tam, kde trávíme většinu našeho života, a to v práci.

Demokraticky funguje i organizace NaZemi, v níž působí náš nerůstový tým. Zároveň jsme otevřeni pomoci ostatním firmám a organizacím s přechodem na sebeřídící model. Pro spolupráci se stačí [ozvat](#).

Základní zdroje (příprava zabere asi dvě hodiny):

- video: [Tomáš Hajzler: Slušnost vs zodpovědnost \(5 minut\)](#): ze seriálu Svoboda v práci. O tom, zda je svoboda v práci pro každého a jak souvisí se zodpovědností.
- video: [Radek Majer: Jak se řídí firma, která nemá nadřízené ani podřízené \(15 minut\)](#): Jednatel demokratické firmy o tom, jak se jim podařilo odstranit kontrolu a hierarchii a nahradit je svobodnějšími hodnotami.
- video: [Vratislav Kalenda: Jak vést firmu k zodpovědnosti \(40 minut\)](#): spoluzakladatel svobodné softwarové firmy Applifting o jejích principech. Při omezeném času zhlédněte primárně jak funguje rada starších (24:09) a co udělali, když demokratické principy narušoval jeden ze zaměstnanců (12:46).

Zkuste si při čtení textů zodpovědět následující otázky:

- Jaké vnímáte výhody a nevýhody nehierarchického způsobu řízení firmy/organizace?
- Jsou principy sebeřízení vhodné pro všechny pracující?
- Jsou principy sebeřízení vhodné pro všechny typy firem (neziskový sektor, malé podniky, akciové společnosti, státní sektor a další)?

Rozšiřující zdroje:

- [SAMOŘÍZENÍ - přirozený model spolupráce, nebo slepá ulička? \(2 hodiny\)](#): Poměrně dlouhý úvod do konceptu samořízených organizací, model evolučního

vývoje organizací, tyrkysové organizace a další důležité koncepty pro demokratické řízení.

- **Kniha [Budoucnost organizací](#)**: klíčová publikace o evoluci organizací v lidské historii (velmi inspirativní i pro model sebeřízení v NaZemi).
- **Kniha [Svoboda v práci](#)**: zkušenosti lídrů, kteří transformovali svoji firmu na svobodnou.
- Firemní kultura svobodné softwarové firmy Applifting: [Příručka pro řešení pnutí](#), jak řešit konflikty bez účasti nadřízeného. Celý přehled jejich firemní kultury [zde](#).
- Kritika z pohledu volnotržní ideologie: [Svobodné firmy kontra volný trh](#), článek od Roberta Vlacha o malém zastoupení svobodných firem na trhu, podnětné pro přemýšlení o možnostech svobodnější společnosti v současných ekonomických mantinelech.